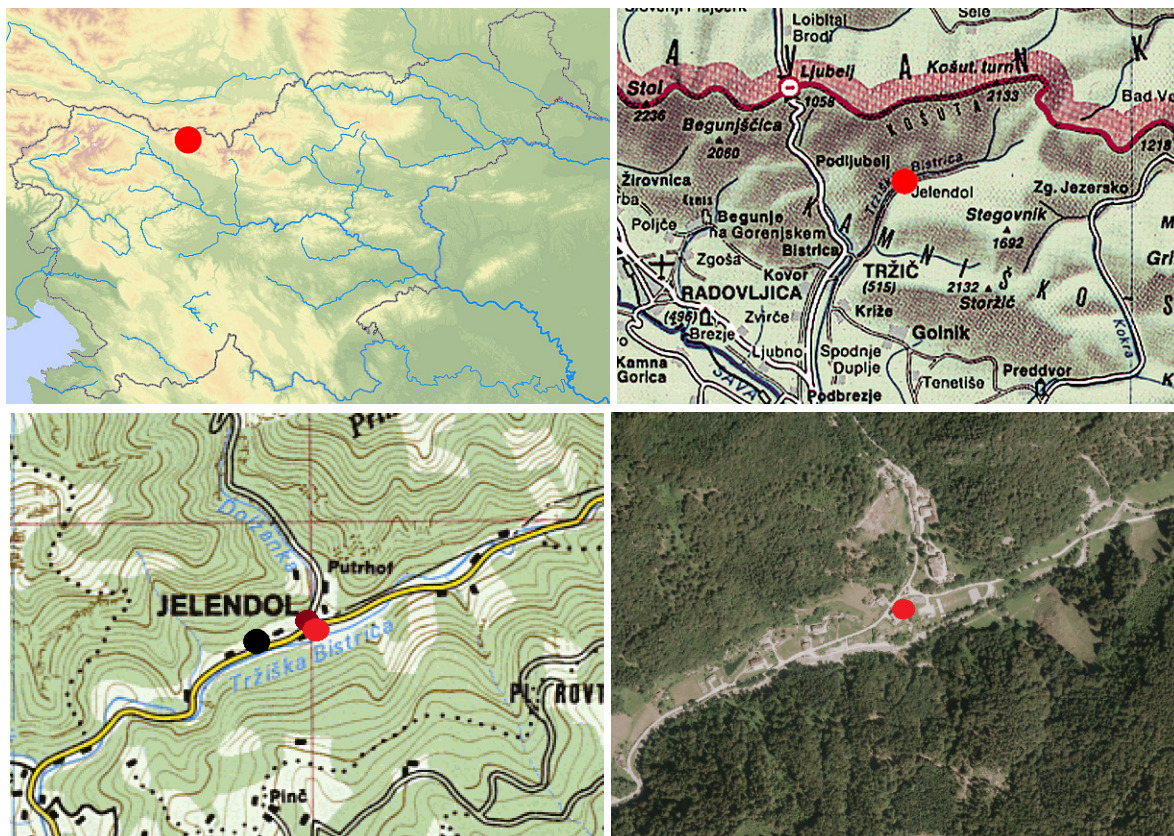

METEOROLOŠKA POSTAJA JELENDOL Meteorological station Jelendol

Mateja Nadbath

V Jelendolu je padavinska meteorološka postaja; Agencija RS za okolje ima v občini Trzič še padavinsko postajo v Podljubelju.

Meteorološka postaja Jelendol je v ozki dolini Tržiške Bistrice, na nadmorski višini 763 m. Pluviometer je postavljen severovzhodno od opazovalne hiše, oddaljen približno 15 m. Na zahodni strani opazovalnega prostora je hiša, oddaljena približno 35 m, severovzhodno pa gradič Sv. Katarine - Puterhof, oddaljen okoli 80 m. Opazovalni prostor je na tem mestu od februarja 2002, pred tem je bil 35 m severozahodno, od aprila 1947 do maja 1973 pa je bil približno 250 m zahodno od današnje lokacije (slika 1, trenutna lokacija je označena z rdečo, s temno rdečo lokacija po maju 1973 in s črno po aprilu 1947). Od februarja 1925 do druge svetovne vojne je bila postaja v Medvodju.

Slika 1. Geografska lega meteorološke postaje (vir: Atlas okolja¹; Interaktivni atlas Slovenije²)
Figure 1. Geographical position of meteorological station (From: Atlas okolja¹; Interaktivni atlas Slovenije²)

Februarja 1925 smo začeli z meteorološkimi meritvami v Medvodju, na nadmorski višini 859 m. Prvi opazovalec je bil Ambrož Šimen, ki je opravljal meritve in opazovanja do konca aprila 1927. Od maja 1927 do druge svetovne vojne je meritve vršila Mihaela Stelcer. Greta Basner je bila meteorološka

¹ Atlas okolja, 2007, Agencija RS za okolje, LUZ d.d.; ortofoto iz leta 2011/ortofoto from 2011

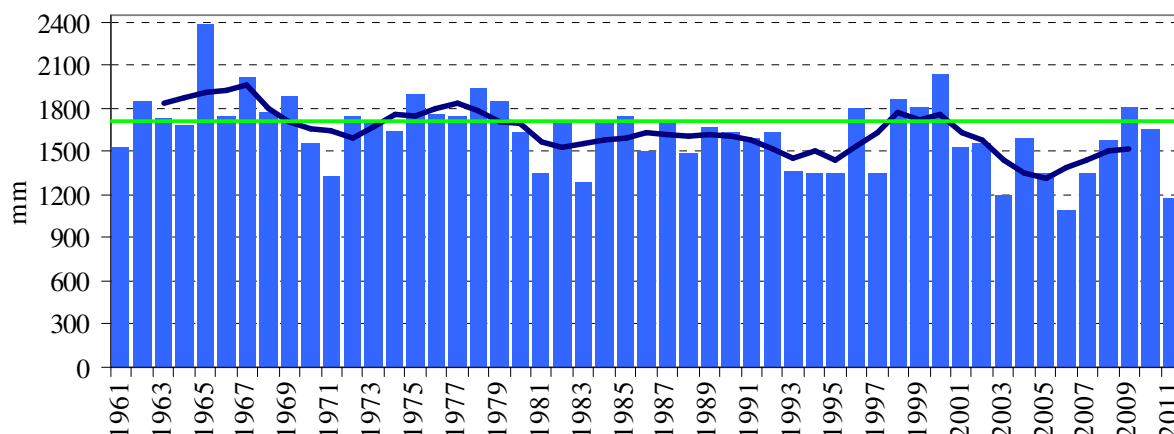
² Interaktivni atlas Slovenije, 1998, Založba Mladinska knjiga in Geodetski zavod v sodelovanju z Globalvision

opazovalka od februarja 1947 do aprila 1956; z meteorološkimi opazovanji in meritvami sta nadaljevala Rudi Štelcer in Rozalija Trplan vse do konca januarja 2002. Od februarja 2002 je meteorološka opazovalka na postaji Jelendol Antonija Gaberc.

Od začetka meteoroloških meritev in opazovanj na postaji Jelendol merimo višino padavin, višino snežne odeje in novozapadlega snega in opazujemo atmosferske pojave. Meritve opravljamo enkrat dnevno, zjutraj ob 7. ali ob 8. uri po poletnem času, opazovanja pa preko celega dne.

Slika 2. Meteorološka postaja slikana julija 1999 (levo) in februarja 2003 (arhiv ARSO)
Figure 2. Meteorological station Jelendol, photo made in July 1999 (left) and in February 2003 (Archive ARSO)

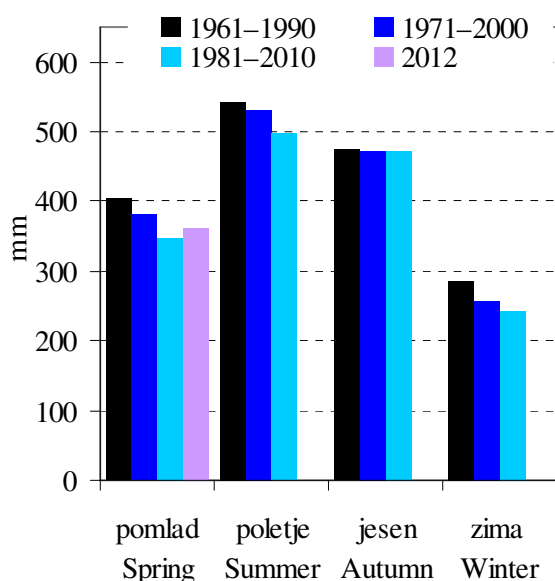

Slika 3. Letna višina padavin³ (stolpci) in petletno drseče povprečje (krivulja) v obdobju 1961–2011 ter referenčno povprečje (1961–1990, zelena črta)
Figure 3. Annual precipitation³ (columns) and five-year moving average (curve) in 1961–2011 and mean reference value (1961–1990, green line)

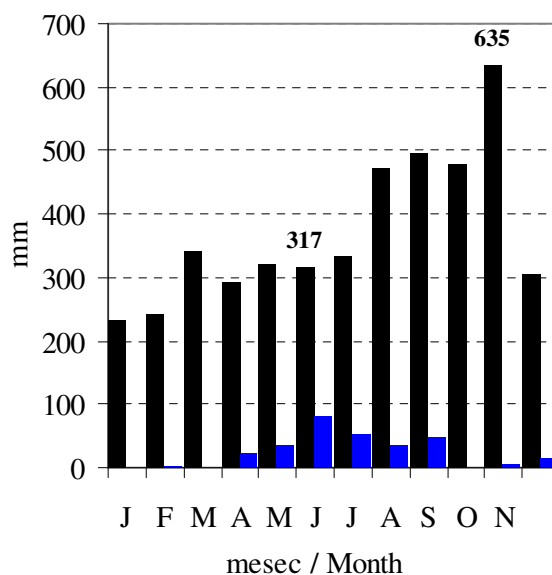
V Jelendolu je letno povprečje padavin 1708 mm v referenčnem obdobju (1961–1990), letno povprečje obdobja 1971–2000 je 1642 mm in 1558 mm obdobja 1981–2010. Leta 2011 smo v Jelendolu namerili 1176 mm padavin, kar je v obdobju 1961–2011 drugo najbolj suho leto (slika 3).

Poletje je letni čas, ko v Jelendolu pade v povprečju največ padavin, referenčno povprečje je 544 mm, 285 mm pa je referenčno povprečje za zimo, letni čas, ko pade običajno najmanj padavin (slika 4). Ob primerjavi povprečne višine padavin po letnih časih v tridesetletjih 1971–2000 in 1981–2010 z referenčnim 1961–1990 je opazno zmanjševanje povprečnih vrednosti spomladi, poleti in pozimi, medtem ko so jeseni blizu pripadajoče referenčne vrednosti (slika 4).

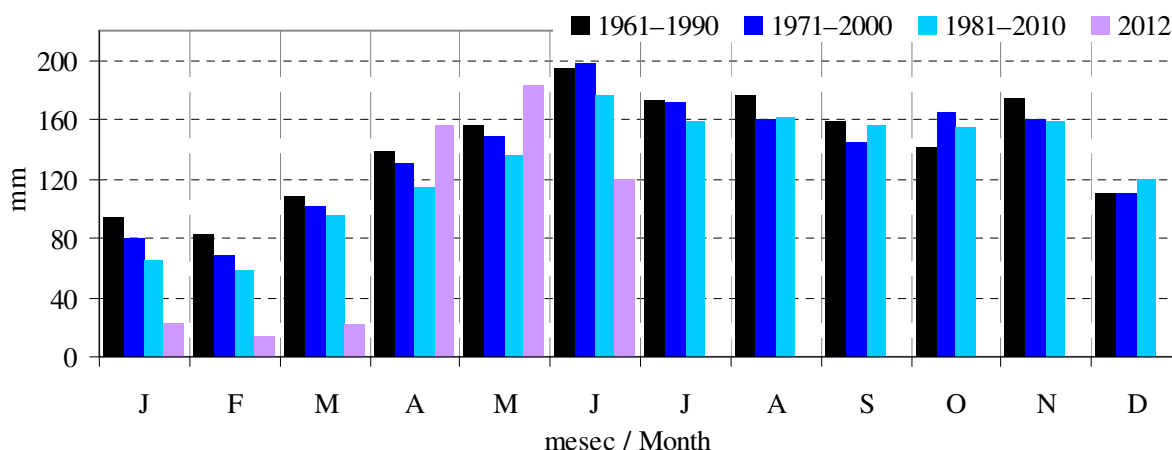
³ V članku so uporabljeni izmerjeni meteorološki podatki, ki so že v digitalni bazi
Meteorological data used in the article are measured and already digitized

Slika 4. Povprečna višina padavin po letnih časih⁴ in po obdobjih ter spomladi 2012
 Figure 4. Mean seasonal precipitation per periods⁴ and in Spring 2012

Slika 5. Najvišja in najnižja izmerjena mesečna višina padavin v obdobju 1961-2011
 Figure 5. Maximum and minimum monthly precipitation in 1961-2011

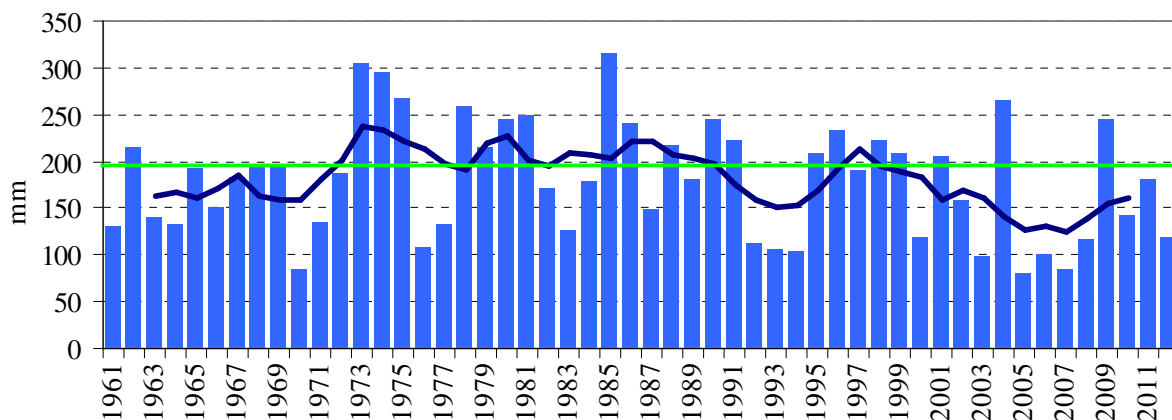

Slika 6. Povprečna mesečna višina padavin po obdobjih in višina padavin v prvih šestih mesecih leta 2012
 Figure 6. Mean monthly precipitation per periods and precipitation in six months of the year 2012

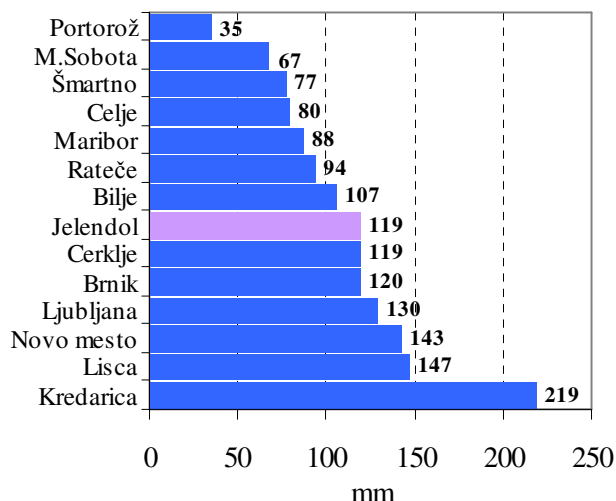
Najbolj namočen mesec leta referenčnega obdobja 1961-1990 v Jelendolu je junij s povprečjem 195 mm padavin, februar pa najbolj suh, povprečje je 82 mm. V obdobjih 1971-2000 in 1981-2010 je v povprečju junij še vedno najbolj namočen, v obdobju 1971-2000 je bila povprečna vrednost malo nad referenčno, v obdobju 1981-2010 pa nižja od nje. Februar je v omenjenih obdobjih v povprečju še vedno mesec z najmanj padavinami, povprečji sta še nižji od referenčnega. Poleg februarja je opazno znižanje povprečnih vrednosti v omenjenih dveh obdobjih v primerjavi z referenčnim 1961-1990 še v osmih mesecih leta, porast pa oktobra in decembra, ko je opazna v obdobju 1981-2010 (slika 6).

⁴ Meteorološki letni časi: pomlad = marec, april, maj; poletje = junij, julij, avgust; jesen = september, oktober, november; zima = december, januar, februar
 Meteorological seasons: Spring = March, April, May; Summer = June, July, August; Autumn = September, October, November; Winter = December, January, February

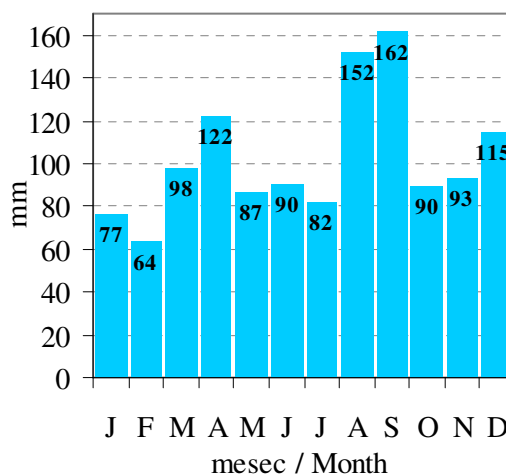
Junija 2012 je padlo 119 mm padavin, kar je 61 % referenčnega povprečja. Najmanj junijskih padavin smo v Jelendolu namerili leta 2005, 81 mm, največ pa leta 1985, 317 mm (slike 5, 6, 7 in 8).

Slika 7. Junijska višina padavin (stolpci) in petletno drseče povprečje (krivulja) v obdobju 1961–2012 ter referenčno povprečje (1961–1990, zelena črta)
 Figure 7. Precipitation in June (columns) and five-year moving average (curve) in 1961–2012 and mean reference value (1961–1990, green line)

Slika 8. Mesečna višina padavin junija 2012 na izbranih meteoroloških postajah in v Jelendolu
 Figure 8. Monthly precipitation in June 2012 on chosen meteorological stations and in Jelendol

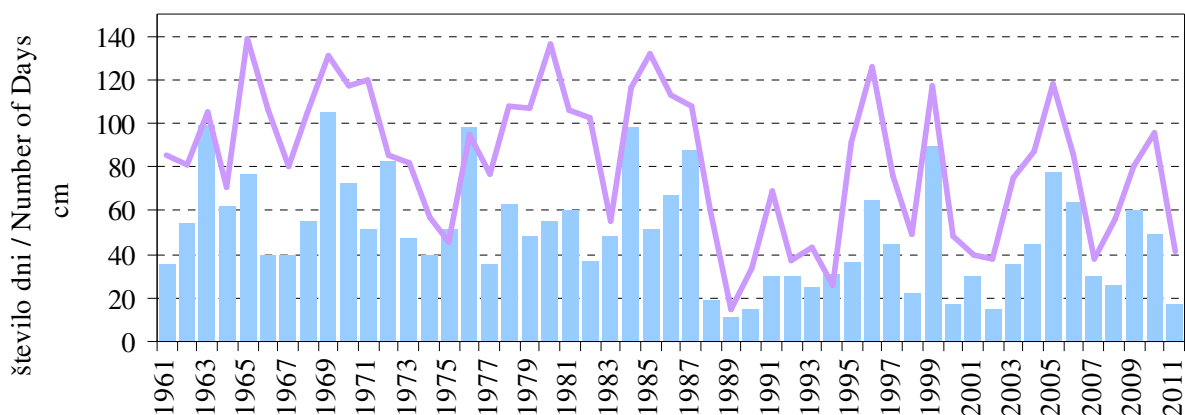
Slika 9. Najvišja dnevna⁵ višina padavin po mesecih v obdobju 1961–junij 2012
 Figure 9. Maximum daily⁵ precipitation per month in 1961–June 2012

Najvišja dnevna višina padavin v obdobju 1961–junij 2012 je bila izmerjena 19. septembra 2007, 162 mm (slika 9). V omenjenem obdobju smo zabeležili še sedem dni, ko je bila dnevna višina padavin vsaj 100 mm. Najvišja junijska dnevna višina padavin v obdobju 1961–2012 je bila 90 mm, izmerjena 13. junija 2004. Junija 2012 je bila najvišja dnevna višina padavin izmerjena 5. v mesecu, 26 mm.

Snežna odeja v Jelendolu v referenčnem povprečju leži 93 dni na leto; 81 dni s snežno odejo je letno povprečje obdobja 1971–2000 in 75 dni v obdobju 1981–2010. Leta 2011 je bilo 41 dni s snežno ode-

⁵ Dnevna višina padavin je vsota padavin od 7. ure prejšnjega dne do 7. ure dneva meritve; višina je pripisana dnevu meritve.
 Daily precipitation is measured at 7 o'clock AM and it is 24 hour sum of precipitation. It is assigned to the day of measurement.

jo. Prvi sneg običajno zapade novembra, v obdobju 1961–2011 je bil 6-krat že oktobra. Najpogosteje pade zadnji sneg aprila, v omenjenem obdobju pa smo ga štirikrat zabeležili še maja.

Slika 10. Letno število dni s snežno odejo⁶ (krivulja) in najvišja snežna odeja (stolpci) v obdobju 1961–2011
Figure 10. Annual snow cover duration⁶ (curve) and maximum depth of total snow cover (columns) in 1961–2011

Preglednica 1. Najvišje in najnižje letne, mesečne in dnevne vrednosti izbranih meteoroloških spremenljivk na meteorološki postaji Jelendol v obdobju 1961–junij 2012

Table 1. Extreme values of measured yearly, monthly and daily values of chosen meteorological parameters on meteorological station Jelendol in 1961–June 2012

	največ maximum	leto / datum year / date	najmanj minimum	leto / datum year / date
letna višina padavin (mm) annual precipitation (mm)	2388	1965	1100	2006
mesečna višina padavin (mm) monthly precipitation (mm)	635	november 2000	0	januar 1964, oktober 1965
dnevna višina padavin (mm) daily precipitation (mm)	162	19. september 2007	0	—
najvišja višina snežne odeje (cm) maximum snow cover depth (cm)	105	17. februar 1969	11	27. februar 1989
najvišja višina novozapadlega snega (cm) maximum depth of fresh snow (cm)	75	10. februar 1999	0	—
letno število dni s snežno odejo annual number of days with snow cover	139	1965	15	1989
število dni s snežno odejo v sezoni* number of days with snow cover in season*	146	1985/86	12	1989/90

* sezona: od julija do konca junija sledečega leta

* season: from July to the End of June in the following year

SUMMARY

Meteorological station Jelendol is located at elevation of 763 m, in the northern part of Slovenia. It was established in February 1925. Ever since precipitation and snow cover have been measured and meteorological phenomena has been observed. Antonija Gaberc has been meteorological observer at the station since February 2002.

⁶ Dan s snežno odejo je, kadar snežna odeja pokriva več kot 50 % površine v okolici opazovalnega prostora
Day with a snow cover is when 50 % of surface in the surrounding of observing site is covered with snow